

Årsberättelse 2021

Programnämnd social välfärd

Beslutad av Programnämnd social välfärd, den 24 mars 2022

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Programdirektörens bedömning och analys	4
2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	4
2.3 Förväntad utveckling	5
3. Sammanfattande iakttagelser.....	6
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål. ...	8
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	9
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	12
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	14
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	18
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	20
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	21
5. Programnämnd social välfärdsresurser Analysunderlag – ekonomi.	25
5.1 Programnämndens resurser.....	29
5.2 Effektiviseringar.....	29
5.3 Programnämndens egen verksamhet	30
5.4 Driftsnämndernas ekonomiska resultat	36
Effekter av coronapandemin	40
5.5 Investeringar	41
6. Fem år i sammandrag	42
Bilagor.....	43

1. Förslag till beslut.

Örebro kommun har sedan ett antal år tillbaka en stark befolkningstillväxt, samtidigt som samhället är i ständig förändring så ökar också behoven. En konsekvens av det är att efterfrågan på sociala välfärdstjänster ökar och att behovet av särskilda bostäder ökar. Programområdet har en utmaning i att möta de ökande volymerna med bland annat förebyggande och effektiva lösningar för att säkra en långsiktig hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning. Programnämndens roll är att skapa förutsättningar för att säkra tillgången till kvalitativa sociala välfärdstjänster.

Även detta år har påverkats av coronapandemin, framför allt i början av året och alla verksamheter i programområdet har fortsatt anpassat sig till rådande omständigheter och Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Programområde social välfärd visar en ekonomisk negativ avvikelse mot budget med - 2 mnkr, det ekonomiska läget har förbättrats sedan 2020 med 48 mnkr. I resultatet finns ekonomiska covid-19 effekter och ett bedömt resultat utan covid-19 effekter uppgår till ca -35 mnkr.

Den fortsatta utmaningen i programområdet är en ekonomi i balans med en ökad budgetföljsamhet till rådande ekonomiska läge 2022. Samtidigt som osäkerheten med anledning av covid-19 och dess ekonomiska konsekvenser på lång sikt är fortsatt svåra att förutse.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd social välfärd

1. Programnämnd social välfärd fastställer Årsberättelse 2021.
2. Årsberättelse 2021 överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Programnämnden begär hos Kommunstyrelsen att överföra från 2021 till 2022 inventariebudget motsvarande 12 534 tkr.

2. Programdirektörens bedömning och analys

2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens resultat

Det har under de senaste åren vidtagits åtgärder för att sänka kostnaderna inom programområdet. Exempel på åtgärder är borttagande av 8h service utan biståndsbeslut, ny ersättningsmodell inom omvårdnad, förändrade biståndsriktlinjer för mattjänst och införande av ny hyresmodell för vård- och omsorgsboenden. Ett stort arbete har också bedrivits med strukturförändringsprogrammet inom den kommunala hemvården. Ett stort fokus har varit på vård och omsorg utifrån de stora avvikelserna mot budget som varit tidigare år, vilket exemplen ovan också visar. Det ska dock påpekas att arbete med att effektivisera verksamheterna och sänka kostnaderna genomförs och har genomförts inom hela programområdet, exempelvis avseende bostad med särskild service och inom socialpsykiatri.

De beslutade och genomförda åtgärderna har också gett effekt och det ekonomiska läget inom programområdet har därigenom förbättrats över tid. Detta kan ses genom att programrådets resultat för 2019 var minus 145,2 mnkr. För 2020 var resultatet minus 50,1 mnkr och för 2021 blev resultatet minus 2 mnkr – motsvarande en budgetavvikelse på endast 0,06 procent.

Det är självfallet väldigt positivt att programområdet går in i det sista verksamhetsåret som ett programområde, med en ekonomi som i stort sett är i balans. Det finns dock i detta resultat ekonomiska covid-19 effekter och utan dessa bedöms, som nämnts ovan, att resultatet skulle blivit minus cirka 35 mnkr. Det är även det en stor förbättring jämfört med 2020 men det innebär också att driftsnämnderna behöver fortsätta sitt ekonomiska effektiviseringsarbete för att programområdet ska kunna ha motsvarande ekonomiska resultat även för 2022. Ytterligare en orsak till att fortsatt effektiviseringsarbete är nödvändigt hos driftsnämnderna är att programnämnden gör ett överskott på drygt 71 mnkr medan samtliga driftsnämnder redovisar underskott. För 2022 så kommer inte programnämnden att få ett så stort överskott och om programrådets resultat ska vara lika bra som 2021 så behöver driftsnämndernas ekonomiska utfall förbättras.

Nämnderna inom programområdet behöver därför redan nu börja arbeta med vilka effektiviseringar som kan behövas för både 2022 och 2023. I det kommande budgetarbetet med ny nämndorganisation, och eventuellt ny resursbedömningsmodell, kan det också behöva tydliggöras vilka områden inom Social välfärd som ska ha ett högre kostnadsläge än andra kommuner. Det vill säga att de prioriteringarna blir tydligare.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Den enskilt största händelsen av väsentlig betydelse är självklart coronapandemins påverkan på samtliga verksamheter inom social välfärd.
- Ett nytt valfrihetssystem inom LoV för omvårdnadsinsatser infördes den 2 november 2020, bland annat med en ny resursfördelningsmodell. Den nya resursfördelningsmodellen har haft stor påverkan på det ekonomiska resultatet under 2021.

- Avtalen för programområdets stora verksamhetssystem löper ut 2023. Ett projekt har startat med det mycket omfattande arbetet med att upphandla ett nytt IT-stöd. Cirka 8 000 medarbetare berörs av den kommande förändringen som totalt beräknas kosta 44 mnkr, varav merparten 2024.
- Kön till vård och omsorgsboende ökade rejält under 2021. Detta var en stor förändring gentemot 2020 då det en period fanns ca 100 lediga lägenheter. Kommunen beslutade därför att ta över hyreskontraktet för det tomma boendet Västerpark med 80 platser från Vardaga. Boendet kommer att börja öppnas i kommunal regi med början i maj 2022.
- En medicinsk strateg har anställts för att höja den medicinska kompetensen inom programområdet och öka samverkan med Region Örebro län.
- En ny nämndorganisation är beslutad där Programnämnd Social välfärd kommer att upphöra den sista december 2022.

2.3 Förväntad utveckling

Det har under pandemin varit färre personer som fått vissa typer av insatser från verksamheterna inom programområdet. Nu sker en återgång till tidigare nivåer samtidigt som samhället äntligen öppnar upp igen när restriktionerna samtidigt tas bort. I vilken takt det sker, och vad som blir det ”nya normala” återstår att se, samt hur social välfärds verksamheter behöver anpassas efter de nya förutsättningarna. Detta behöver följas noga och verksamheterna behöver vara öppna för att förändra sina arbetssätt.

Under pandemin har ett ”digitalt språng” gjorts inom många av verksamheterna. Det finns här en risk för en viss tillbakagång, bland annat utifrån systemkrav. Det är viktigt med ett samlat grepp inom hela Örebro kommun inom denna fråga.

Det finns också en viss osäkerhet om vilka behov som uppstått under pandemin och vilka effekter det kan få på samhället och för social välfärds verksamheter. Exempelvis gäller det anhöriga som tagit ett större ansvar för omvårdnad på grund av rädsla för smitta, om våld i nära relation ökat när kontakten med andra varit begränsad samt om den psykiska ohälsan kommer att öka.

Nämnderna inom programområdet behöver fortsätta med att arbeta för att nå en budget i balans. För att klara av utmaningarna som den demografiska utvecklingen medför kommande år behöver ambitionsnivåerna också fortsätta att ses över om inte mer resurser tillförs programområdet. Lokalförsörjningsarbetet behöver också utvecklas främst avseende funktionsstödsnämndens och socialnämndens verksamheter. Både utifrån att hantera nuvarande lokalbehov men också för att hantera köer och kommande behov.

Som nämnts tidigare så ska programnämnden upphöra den sista december 2022. Det innebär det att mycket arbete måste göras under 2022 för att förbereda en överföring av de delar som idag finns inom programnämnden till både kommunstyrelsen och de framtida nämnderna inom socialtjänstens område.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste positiva iakttagelserna och förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<p>LoV-avtalen med Programnämndens utförare har nu ett tydligare medborgar- och behovsorienterat perspektiv.</p> <p>Behovet av kompetensutveckling, tillgång till kompetensutvecklingsinsatser och intresse för samverkan utreds tillsammans med länets övriga kommuner och Region Örebro län i syfte att stå bättre rustade för framtidens omsorgsbehov. Utredningen inkluderar också perspektiv utifrån omställningen till nära vård.</p>	Begränsningar i nuvarande lagstiftning utgör ett hinder för vidare utveckling och samarbete med Örebro universitet avseende en semi-automatisering av planering i hemvården med AI (artificiell intelligens).
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	Programnämndens forum och dialogträffar med befintliga- och intresserade leverantörer inom programområdet har fortsatt trots pandemin i ny, digital form.	Fortsatt arbete med nya forum och modeller för samverkan och dialog.
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<p>Under 2021 har nämnden skapat ekonomiska förutsättningar för att möjliggöra en ökad personalbemanning inom vård- och omsorgsboenden.</p> <p>Implementeringen av individens behov i centrum (IBIC) har fortsatt och arbetet med ett rehabiliterande arbetssätt går från en test- och utvecklingsfas till breddinförande.</p>	<p>Nuvarande verksamhetssystem stödjer inte IBIC och rehabiliterande arbetssätt fullt ut idag och utvecklingsaktiviteter kopplade till detta pågår tillsammans med systemens leverantörer.</p> <p>Den påbörjade upphandlingen av ett nytt verksamhetssystem och införandet av det samma kommer att leda till behov av prioriteringar bland programrådets utvecklingsaktiviteter.</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	Arbetet med ett nytt verksamhetssystem för hela programområdet är påbörjat.	
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	Lokalförsörjningsplaneringen inom programområdet bedrivs långsiktigt och inkluderar kommunens befolkningsprognoser i planen för framtida byggnationer. Lokalernas geografiska placering och utformning skapar förutsättningar för trygga och säkra boenden för personer med särskilda behov.	Efterfrågan på boenden för personer med särskilda behov är i dagsläget högre än tillgången på de samma.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	Genom krav på bland annat energieffektivitet vid nybyggnationer och renoveringar bidrar nämnden till en minskad klimatbelastning och minskade kostnader.	Ytterligare åtgärder för att brett implementera bland annat programmet för hållbar utveckling.
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Det ekonomiska resultatet för programområdet förbättrades från 2020 med 48 mnkr.</p> <p>Nettokostnadsavvikelsen i jämförelse med standardavvikelsen för vård och omsorg har minskat mellan åren från 2019 till 2020 med 78 mnkr.</p> <p>Nettokostnadsavvikelsen i jämförelse med standardavvikelsen för LSS är fortsatt positiv.</p> <p>Månatlig ekonomisk rapportering av programområdet till Programnämnden och uppföljning av driftsnämndernas ekonomiska åtaganden från programplan med budget i samband med delårsrapporter och årsberättelse.</p>	<p>Fortsatt arbete med budgetföljsamhet inom programområdet.</p> <p>Fortsatt arbete med lokalförsörjningsplanen med bland annat behovet av bostäder med särskild service, LSS och vård- och omsorgsboende, SoL.</p>

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.

Programnämnd social välfärd har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grundhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Programnämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt. Detta sker bland annat genom att kommunens sammansättning som helhet beaktas vid framtagandet av programnämndens lokalförsörjningsplan med tillhörande investeringsplan. Arbetet syftar till att säkra kommunens utbud av bostäder för personer med särskilda behov och därigenom minska skillnaderna i livsvillkor mellan olika grupper i kommunen.

Alla bostäder som byggs för programnämndens målgrupper har som utgångspunkt att lägenheterna ska vara anpassade för de särskilda behov som respektive målgrupp har. Utmaningen i att bygga för de respektive målgrupperna är att nybyggnation ofta är kostsamt vilket gör att hyrorna för målgruppen landar på en högre nivå än önskvärd. En standardmodell för gruppboende togs fram under 2020, vars utformning är anpassat till en bred målgrupp, men som går att justera efter individernas behov. Under 2021 har tre nybyggnationer baserade på denna standardmodell färdigställts. Förhoppningen var att kunna få ned hyresnivån, men då byggnationerna i slutändan blev dyrare än offererat så ligger dessa på nästan samma nivå som de tidigare nybyggnationerna. För att försöka undvika att detta sker igen så pausades tillfälligt två planerade nybyggnationer under en utvärderingsperiod.

Inom programområdet tillämpas lag om valfrihetssystem (LOV) inom flertalet verksamheter. Programnämnden har 16 utförare inom hemtjänstområdet som godkänts för att bedriva verksamhet i Örebro. I de nya avtalen med utförarna antar kommunen ett tydligare medborgar- och behovsorienterat perspektiv genom införandet av individens behov i centrum (IBIC). För att få en mer sammanhållen omvårdnad ställs det i de nya avtalen också krav på att omvårdsutförarna ska ansvara för att besvara trygghetslarm.

Även inom daglig verksamhet tillämpas LOV, där medborgare med beslut om daglig verksamhet enligt LSS kan välja utförare och har därmed en möjlighet att påverka utförandet och inriktningen av insatsen. Programnämnden har fyra utförare inom daglig verksamhet.

Inom vård- och omsorgsboende finns tre upphandlade boenden varav avtalet med Berggården gick ut den sista september 2021. I den nya upphandlingen av Berggården tecknades avtal med Humana som är ny driftentreprenör från 1 oktober 2021.

En ny gruppboende byggdes i Vintrosa under 2021. Verksamheten upphandlades och Programnämnden beslutade att tilldela den till Humana LSS Sverige AB. Tilldelningsbeslutet överklagades dock. Förseningen som överprövningen innebar resulterade i att upphandlingen avbröts. För att verksamheten skulle kunna starta i

samband med att gruppboenden stod klar, så togs driften av gruppboenden över i egen regi, och driftstarten är satt till jan/feb 2022.

De upphandlingar som genomförts av Berggården och gruppboenden i Vintrosa har varit så kallade kvalitetsupphandlingar. Utvärderingsmodellen i upphandlingsprocessen har utvecklats i syfte att ta fram en modell som utvärderar högsta kvalitet på ett så korrekt, förutsägbart och transparent sätt som möjligt.

För de tjänsteområden där medborgaren kan välja mellan olika utförare har Programnämnden ett uppföljningsansvar för att säkerställa att de krav som kommunen ställer på verksamheten efterlevs. Uppföljningarna syftar också till att tillgodose allmänhetens möjlighet till insyn i verksamheterna. Under 2021 har 15 kvalitetsuppföljningar genomförts där rapporter publicerats på Örebro kommuns hemsida.

Under året gjordes en utredning av förutsättningarna att skapa ett träningsboende i kommunen. Syftet med utredningen var att se på för- och nackdelar med att inrätta en särskild boendeform eller insats där unga vuxna ges möjlighet till färdighetsträning för att kunna leva mer självständigt. I utredningen ingick en större omvärldsbevakning av hur andra kommuner gör och diskussioner med berörda verksamheter i kommunen för att utreda hur en sådan boendeform i så fall skulle passa in utifrån nuvarande behov och utbud. Utredningen visade på tre tänkbara vägar framåt; *Skapa träningsboende som en ny verksamhet, en ny boendeform, Skapa "träningsboende" som en ny insats, oberoende av boendeform och Arbeta brett med vad som skulle ge bättre förutsättningar för unga vuxna med funktionsnedsättning att komma ut till ett eget självständigt boende*. Separata SWOT-analyser genomfördes för varje förslag där för- och nackdelar belystes. Slutsatsen blev att förslag tre pekar ut viktiga och konkreta områden där verksamhetsutveckling kan göra skillnad i sakfrågan, samt att förslag ett och två eventuellt kan utgöra möjliga vägar framåt men att det inför eventuellt beslut om att skapa träningsboende är viktigt att lyssna in och arbeta med individ- och medborgarperspektivet.

För att få till en mer enhetlig hantering och ett arbetssätt med medborgarens bästa i fokus så har ett förslag till gemensam riktlinje för hantering av hyresskulder inom programområdet tagits fram. Förslaget är avstämt men inte fastställt ännu.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Under hösten 2021 påbörjades ett samlat arbete tillsammans med Region Örebro län för att se över regionens och länets kommuners behov av kompetensutveckling, tillgång till kompetensutvecklingsinsatser och intresse för samverkan mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner inom vård- och omsorgsområdet. Utredningen inkluderar också omställningen till Nära vård. Arbetet leds av Region Örebro län, som kommer att nyttja Örebro kommuns resurser i utredningsarbetet. Utredningen, med rekommendationer och plan för fortsatt arbete inom området, beräknas vara klar under våren 2022. I förlängningen förväntas arbetet att leda till ökad kvalitet och ökade förutsättningar att kunna attrahera, rekrytera, behålla och vidareutbilda personal inom programområdet.

Nämnden har sedan en tid tillbaka haft ett pågående forskningsprojekt tillsammans med Örebro universitet. Forskningsprojektet handlar om att utreda möjligheterna till en semi-

automatisering av planering i hemvården med AI (artificiell intelligens). Projektet har nu avbrutits på grund av att det i dagsläget inte finns möjligheter, både ur ett systemperspektiv samt begränsningar i nuvarande lagstiftning, för kommunen att tillhandahålla den data som behövs för att komma vidare i projektet. Samarbetet med Örebro universitet i frågor som berör programområdet kommer dock att fortsätta.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet ”Örebro i sin fulla kraft”:

- Örebro kommuns verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.
- Det integrationsfrämjande arbetet i kommunen ska stärkas i enlighet med målen i programmet för hållbar utveckling.
- Utveckla samarbete och stöd till verksamheter inom Örebro kommun och kommunala bolag gällande tillgänglighetsfrågor.
- Kulturkvarteret ska etableras som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande ska utvecklas, med särskilt fokus på barn och ungdomar.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	K 89 M 90 T 89	K 92 M 93 T 92	-	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	K 78 M 74 T 77	K 86 M 79 T 84	-	Öka
Andel nöjda med inflytande och delaktighet, LSS, helhetsbedömning samtliga utförare (%)	K 73 M 78 T 75	K 74 M 76 T 75	K 74 M 76 T 74	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
<p>Resultaten på ovanstående indikatorer kommer från Socialstyrelsens årliga nationella brukarundersökningar. Utfallen för 2020 gör att kommunen redan befinner sig bland den övre hälften av landets kommuner för flertalet av indikatorerna. För 2021 har inte Socialstyrelsen genomfört någon brukarundersökning.</p> <p>Indikatorn avseende inflytande och delaktighet inom LSS är ett sammanslaget resultat för områdena boende och daglig verksamhet och avser andelen personer som "får bestämma om saker som är viktiga".</p>				

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Måluppfyllelsen i skolan ska öka

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

För att ge utförarna förutsättningar att utföra sitt uppdrag med god kvalitet erbjuder kommunen olika forum och modeller för samverkan och dialog. Kommunen introducerar och utbildar också nya utförare och medarbetare. Kommunen har även ett informationsansvar där enhetlig information ges till samtliga utförare samtidigt för att ge lika förutsättningar gällande utförandet av uppdraget.

Medicinskt ansvariga är en viktig stödfunktion inom samtliga samverkansdelar för att säkerställa kvaliteten inom uppdrag som rör hälso- och sjukvård.

Under den pågående Coronapandemin har kommunens dialogträffar med befintliga- och intresserade leverantörer inom programområdet fortsatt. Dialogträffarna har dock ställts om från fysiska möten till digitala träffar.

Nämnden har även rekviderat statliga medel för det pågående äldreomsorgslyftet med syftet att höja kompetensen inom vård och omsorg om äldre hos såväl personal som första linjens chefer. Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet ”Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro”:

- I Örebro ska det finnas en tydlig struktur för arbetet med tidiga insatser för individer i behov av stöd.
- Utveckla och förbättra lek-och lärandemiljöer som stödjer inlärning och trygghet.
- Förbättra möjligheten till språkutveckling för barn med rätt till teckenspråk.
- Örebro kommun ska söka samarbete med etablerade öppna förskolor och aktivt uppmuntra att flera startar i områden där sådan mötesplats saknas.
- För att bättre kunna möta behoven hos individen ska alla berörda parter (verksamheter, nämnder och bolag) samverka med varandra för individens bästa.
- Systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.
- Verka för att tillgängliggöra anpassade kortare utbildningar inom till exempel vuxenutbildning och yrkeshögskola som svarar mot näringslivets och det offentliga behov av kompetens.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – fick välja utförare, andel (%)	K 76 M 76 T 76	K 79 M 77 T 78	-	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Indikatorn mäter andelen äldre som uppgett att de fick välja utförare av hemtjänst och avser att belysa Programnämndens arbete med att det finns ett utbud av välfärdstjänster samt att det finns goda förutsättningar för fler företag/utförare inom området. Indikatorn ingår i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning och för 2021 genomfördes inte någon på grund av pandemin.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg ska vara hög. För att nå dit är målet att bemanningen på vård- och omsorgsboenden ska öka och antal personal som en hemtjänsttagare möter ska minska

Programnämnden ansvarar för att besluta, underhålla och utveckla de resursfördelningsmodeller som finns inom programområdet. Under de senaste åren har utvecklingen av ekonomisk uppföljning tagit fart och utvecklingen av ersättningsmodeller ligger nu bättre i linje med individens behov utifrån ett rehabiliterande arbetssätt.

Inför 2021 har nämnden även höjt ersättningen för belagda platser inom vård- och omsorgsboendena, för att på så vis möjliggöra en ökad personalbemanning i verksamheterna.

Myndighetsverksamheten inom kommunstyrelseförvaltningen arbetar systematiskt och kontinuerligt med att säkerställa och rättssäkra processer i syfte att medborgaren ska få det stöd man är i behov av, att krav som ställs på utförare ska vara tydliga, att rätt avgifter ska debiteras medborgaren och rätt ersättning betalas ut till utföraren. Systematiken innebär att ständigt arbeta med ett förbättringsarbete i form av uppföljning med målsättningen om högre kvalitet för alla medborgare.

Utöver ovanstående så pågick flera utvecklingsaktiviteter i digitaliseringens tecken, med syftet att utveckla kvalitén inom vård- och omsorgsområdet. Automatiseringar av processer fortsätter att utvecklas för att effektivisera arbetsmoment, inom framför allt myndighetsutövningen, och på så sätt frigöra tid till mer kvalitativa insatser.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Under året har en rad olika insatser genomförts för att uppnå målen. Implementeringen av individens behov i centrum (IBIC) har fortsatt och ett flertal utbildningsinsatser har genomförts. IBIC är ett nationellt vedertaget arbetssätt som syftar till att man tillsammans med individen formulerar nuläge och mål med fokus på de individuella behoven och det som är viktigt för individen.

Under våren genomfördes en utvärdering av kommunens införande av IBIC, där utförarna bland annat fick svara på om de fått förutsättningar att kunna jobba utifrån det nya arbetssättet. Majoriteten svarade ja men sammanställningen visade ändå på att det finns utmaningar med införandet. I samverkan med Vård- och omsorgsförvaltningen och Förvaltningen för sociala insatser genomförs åtgärder utifrån denna utvärdering.

Samtliga handläggare inom Omsorg och stöd arbetar nu utifrån IBIC, vilket innebär att myndighetsverksamheten gått in i en kontinuerlig utvecklingsfas. Under hösten har arbete bland annat skett med att förbättra kartläggningen av den enskildes egna resurser så att myndighetsverksamheten kan bli ännu bättre på att sätta individuella mål, trygga handläggarna i sitt arbete och att testa nya sätt att informera den enskilde. Denna utveckling är också en viktig del i att förverkliga rehabiliterande arbetssätt.

Inom LSS/SoL-området har arbetet med IBIC börjat implementeras under året och utbildningsarbetet pågår. Under hösten har fokus varit på att fortsätta utveckla dokumentationen inom området samt att skapa en systematisk individuppföljning för alla målgrupper, för att på så vis säkra att individens pågående insatser stämmer överens med nuvarande behov.

Programnämndens beslutade utvecklingsarbete med ett rehabiliterande arbetssätt var i en test- och utvecklingsfas under år 2021. Test- och utvecklingsfasen avslutades 31 december. Coronapandemin har medfört förseningar i tidplanen och starkt påverkat takten i utvecklingsarbetet. Modellen för rehabiliterande arbetssätt är den centrala delen till vilken de övriga delarna (kompetens, organisation och medarbetare, styrsystem och uppföljning samt välfärdsteknik, verksamhetssystem och dokumentation) kopplas. Själva arbetssättet utarbetas och konkretiseras genom användandet av tjänstedesign, främst i form av case-arbete. Det innebär att utvecklingen sker tillsammans med medarbetarna och medborgarna som behöver kommunens stöd. Vidare har reflektionsträffar med medarbetare genomförts med syfte att nå en kulturförflyttning mot ett rehabiliterande arbetssätt samt lägga en grund för att omsätta ett rehabiliterande arbetssätt i det praktiska arbetet.

Under året testades fördjupade samarbeten mellan olika yrkeskategorier inom programområdet. Till exempel genomfördes test med närmare samarbete mellan arbets- och fysioterapeuter för att förbättra och effektivisera rehabiliteringskedjan för den enskilde medborgaren som därigenom kan öka sin självständighet på kortare tid. Under hösten 2021 knöts ytterligare enheter inom hemvården och bland vård- och omsorgsboendena till utvecklingsarbetet Rehabiliterande arbetssätt, med syftet att snabba på och intensifiera arbetet för att få ett mer omfattande och bättre underbyggt underlag inför test- och utvecklingsfasens avslutande. Under hösten utarbetades också rapport och förslag till plan för breddinförande, som behandlades av Programnämnden i december. Det resulterade i att Programnämnden beslutade att rehabiliterande arbetssätt ska breddinföras, som en del av Nära vård, i hela kommunen.

Nuvarande verksamhetssystem stödjer dock inte nya arbetssätt fullt ut och utvecklingsaktiviteter kopplade till detta pågår tillsammans med systemens leverantörer. Arbetet med kravställning och upphandling av nytt verksamhetssystem för programområdet påbörjades under hösten och kommer pågå under de närmaste åren innan nya systemstöd är implementerade. Syftet med upphandlingen är att fortsatt kunna säkra informationshanteringen och kunna leverera kvalitativa välfärdstjänster till medborgarna i kommunen. En upphandling av denna dignitet är resurskrävande, vilket gör att prioriteringar bland programområdets övriga utvecklingsaktiviteter blir allt viktigare.

Välfärdsteknik kan användas för att behålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet. Välfärdsteknik är också en viktig del i att kunna leverera

en individanpassad och jämlik omsorg. Två verksamhetsutvecklare med fokus på välfärdsteknik har anställts för att stödja verksamheterna vid implementering och införande av välfärdsteknik samt för att få en fungerande förvaltning av välfärdsteknik när olika lösningar är på plats. Under 2021 har fokus varit på att öka nyttjandet av den teknik kommunen redan har, såsom online handling och stöd till verksamheter vid införskaffning och användning av teknik. Där utöver har arbete med upphandling och implementering av nytt kallelselarm på ett boende samt kravarbete för upphandling av trygghetslarm varit viktiga delar under 2021.

En regional testbädd, dvs en samverkansplattform mellan kommuner, forskning och näringsliv, startade under hösten. Den syftar till att samla den kunskap som är relevant för att lösa utmaningar i kommunerna, när det gäller utveckling av välfärdsteknik. Genom testbädden kan ny teknik och nya arbetssätt testas och utvecklas.

Vidare pågår flera utvecklingsaktiviteter i digitaliseringens tecken. Ett flertal e-tjänster samt användning av digitala möten för att möta medborgaren har utvecklats under året. Fortsatt utveckling av mobila arbetssätt och digital läkemedelssigenering, framför allt inom FSI, har också genomförts.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Projektet Kvarbo som drivits tillsammans med Socialnämnden och ÖBO har bidragit till att hitta bättre former för samverkan vilket kan motverka behovet av avhysningar. Projektperioden har avslutats och involverade verksamheter har ambitionen att fortsätta med arbetssättet som tagits fram. Projektets slutrapport kommer att presenteras i början av 2022.

Programnämnden har haft möjlighet att ha synpunkter på kommunens framtagna förslag på strategi mot hemlöshet, Sov 624/2021. Syftet med strategin är att på en kommunövergripande nivå, beskriva Örebro kommuns strategiska arbete för att förebygga och motverka hemlösheten och därmed bidra till en nollvision mot hemlöshet. Målgruppen är de invånare som inte klarar av att skaffa eller behålla en egen bostad och där kommunala stödsatser krävs för att hemlösheten ska brytas eller undvikas.

Strategin består av fyra strategiska områden. Det första handlar om att skapa förutsättningar för arbetet med de övriga tre som har främjande, förebyggande och åtgärdande perspektiv. Strategiområdena förväntas bidra till ett uthålligt arbete för att i samverkan arbeta mot det gemensamma målet att ingen ska behöva vara hemlös i Örebro kommun. Strategin gäller under perioden 2022–2030. Strategin bygger på erfarenhetsutbyte från olika verksamheter och organisationer.

En strategi är bra och nödvändig för att tydliggöra hur viktiga samverkansfrågorna är. Den ger vägledning och förutsättningar för att kommunen ska göra rätt saker på rätt sätt. Den visar också vägen för hur strategiskt arbete på olika nivåer ska fortskrida, vilka insatser och verktyg som kan användas i det långsiktiga arbetet för att motverka hemlöshet.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet ”Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro”:

- Bemanningen inom vård- och omsorgsboenden ska öka.
- Arbetet för att motverka och bryta människors ofrivilliga ensamhet ska stärkas. Örebro kommun ska i samarbete med andra aktörer och med hänsyn till rådande restriktioner hitta nya metoder för människor att mötas.
- Samverkan inom kommunen och med andra aktörer i det trygghetsskapande och socialt förebyggande arbetet ska stärkas i hela Örebro kommun.
- Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd.
- Identifiera och komplettera insatser och utarbeta kommungemensamma strategier för ökad psykisk hälsa hos grupper med särskilt stor utsatthet av psykisk ohälsa.
- Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet.
- Miljöer där barn och ungdomar vistas ska vara fria från narkotika.
- Arbetet med att minska andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll ska följas upp och utvecklas i linje med Örebro kommuns program för hållbar utveckling.
- I arbetet med att få fram fler bostäder i Örebro kommun behöver bostäder för äldre, människor i ekonomisk utsatthet och bostäder med fokus på fysisk tillgänglighet beaktas.
- Stärka arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck genom samverkan och utveckling av förebyggande och åtgärdande insatser.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 3	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Nationella brukarenkäten; trygghet i boendet (Funktionsstödsnämnden, samfliga verksamheter), andel (%)	77	78	-	Öka
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)	K 88 M 91 T 89	K 88 M 89 T 89	-	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	K 90 M 82 T 88	K 90 M 83 T 88	-	Öka

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel nöjda (%)	K 90 M 90 T 90	K 90 M 93 T 91	-	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel nöjda (%)	K 82 M 80 T 81	K 87 M 78 T 84	-	Öka
Antal genomförda individuppföljningar, Sol Vård och omsorg	2 300	2 292	2 850	Öka
Antal genomförda individuppföljningar, LSS	100	310	162	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Även här används främst nationella brukarundersökningar som källa för indikatorerna. Utfallen för 2020 gör att kommunen redan befinner sig bland den övre hälften av landets kommuner för flertalet av indikatorerna. För 2021 har inte Socialstyrelsen genomfört någon brukarundersökning för äldreomsorgen.

På grund av att individuppföljningar behöver registreras manuellt av bistånds- eller LSS-handläggare i verksamhetssystemet är det sannolikt att alla uppföljningar som gjorts inte har blivit registrerade. Fler individuppföljningar än vanligt har dock genomförts inom vård och omsorg, i och med införandet av den nya ersättningsmodellen i samband med nya LOV-avtal. Detta innebar att samtliga beslut för omvårdnad, ledsagning och avlösarservice har följts upp.

För individuppföljningar inom LSS har arbetet inte varit systematiserat. En ny rutin för individuppföljningar inom LSS infördes under december 2021 och ett riktat utvecklingsarbete kommer att ske under 2022 för att systematisera och bland annat säkerställa korrekt registrering.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Programnämndens bidrag till målområdet består främst av arbete kopplat till nämndens grunduppdrag om lokalförsörjningsplanering inom programområdet. Arbetet bedrivs långsiktigt och inkluderar kommunens befolkningsprognoser i planen för framtida byggnationer. Lokalernas geografiska placering sker utifrån ett kompletterande perspektiv och lokalernas utformning skapar förutsättningar för trygga och säkra boenden för personer med särskilda behov.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet "Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet":

- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för jämlika livsmiljöer i Örebro kommun.
- Skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet.
- Utveckla den gemensamma bilden av platsen Örebro och vad som är Örebros framgångsfaktorer.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Brukarbedömning boende särskild service SoL - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	76	-	71	Öka
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	K 85 M 89 T 86	-	-	Öka
Brukarbedömning gruppboestad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	K 80 M 77 T 79	K 76 M 80 T 77	K 80 M 77 T 77	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivs med rum/lägenhet, andel (%)	K 74 M 70 T 73	K 73 M 61 T 70	-	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
För 2021 har inte Socialstyrelsen genomfört någon brukarundersökning för äldreomsorgen.				

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema väderhändelser och ett förändrat klimat

Precis som inom målområde fyra så består programnämndens bidrag till målområde fem främst av nämndens arbete med lokalförsörjningsplanering inom programområdet. Genom krav på bland annat energieffektivitet vid nybyggnationer och renoveringar bidrar nämnden till en minskad klimatbelastning och minskade kostnader.

Målen angående vatten och grönstruktur bedöms inte som relevanta för nämnden då detta inte ligger inom ramen för nämndens uppdrag.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet ”Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald”:

- Jämfört med år 2000 ska klimatbelastningen minska med minst 40 procent per invånare för det geografiska området Örebro kommun, samt minska med minst 80 procent per invånare för Örebro kommunkoncern.
- Arbeta med att brett implementera programmet för hållbar utveckling, klimatanpassningsplanen och avfallsplanen.
- Utveckla kommunens arbete med att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget.
- Fortsätta arbetet med att förbättra utsorteringen av avfall.
- Kartlägga kommunens egna fastigheters energieffektiviseringspotential.

Prognos för indikatorer

Programnämnden saknar indikatorer inom målområde 5.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Nettokostnadsavvikelsen för vård och omsorg har minskat från 2019 till 2020 med 78 mnkr vilket till största del förklaras av bland annat följande åtgärder som har påverkat kostnadsutvecklingen:

- arbetet inom Strukturförändringsprogrammet inom den kommunala hemvården med målet en ekonomi i balans till ingången av 2022
- borttagande av service utan biståndsbedömning
- ny ersättningsmodell för omvårdnad från och med november 2020 med omsorgsnivåer och med bonusersättning till utföraren när omvårdnadsbehovet minskar för brukaren/individerna som ersätter tidigare ersättning med konsumtionsdrivande ”utförd tid”.
- införandet av hyresmodell för särskild boende inom äldreomsorgen

För att kunna nå en budget i balans så behöver det arbetas långsikt med ekonomiska åtgärder inom hela programområdet. En budget i balans för hela programområdet är också viktigt kommande år så att de kommande nämnderna inte får med sig budgetunderskott i den nya organisationen 2023.

En viktig del i arbetet med en hållbar ekonomi på lång sikt är Rehabiliterande arbetssätt och det är där viktigt att det finns balans och samordning mellan de ekonomiska ersättningsmodellerna och andra komponenter som exempelvis biståndsbedömning, förfrågningsunderlag och taxor och avgifter.

Under 2021 har arbetet fortsatt med att omarbete och uppdatera Programnämnd social välfärds olika ersättningsystem för att vara en del i ett fungerande styrsystem inom rehabiliterande arbetssätt. För att ska skapa ett styrsystem inom sociala omsorgsområdet som ger incitament att arbeta rehabiliterande och som inte är kostnadsdrivande kan inte enbart ersättningsystemen förändras. Hela styrkedjan behöver ses över gällande vad som ska erbjudas och hur kommunen bättre skall identifiera det faktiska behovet samt hur incitament ges för att minska konsumtionen. Under 2021 har arbetet fortsatt med att justera och bygga upp ett fungerande styrsystem där bland annat följande arbete gjorts:

- Nya ersättningsystemet inom omvårdnad har fortsatt utvecklats efter starten i november 2020.
- Ett nytt ersättningsystem för samtliga verksamheter som bedrivs inom Socialpsykiatri startades 1 oktober 2021
- Under 2021 fortsatte arbetet med att ta fram förslag till ersättningsmodell för serviceinsatser inom vård och omsorg som avses lyftas till nämnden under våren 2022
- Revidering av riktlinjerna för biståndshandläggning inom vård- och omsorgs verksamhetsområde.
- Framtagande av riktlinjer för biståndshandläggning av insatser riktade mot socialpsykiatrins målgrupp.

Under året gjorde Programnämnden en översyn av investeringsplanens driftskostnadskonsekvenser för att minska framtida kostnadsutveckling, men det fanns stora svårigheter med det eftersom kösituationen till bostad med särskild service, LSS och särskilt boende vård och omsorg, SoL, är relativt lång.

För bostäder med särskild service, LSS, är den genomsnittliga väntetiden över 300 dagar och inflödet av individer med myndighetsbeslut har de senaste åren också varit högre än antalet verkställda beslut. Att inte verkställa besluten i tid innebär att individen inte får den insats hen har rätt till och att programnämnden riskerar att få vite för varje sent verkställt beslut. Under 2021 har ett nytt gruppboende öppnat, årets plan var ytterligare gruppboende men det försenades. Programnämnden har dock genom att nyttja ramavtalsplatser ändå kunnat tillgodose ytterligare 12 platser, samt utökat antalet servicelägenheter i egen regi.

I slutet av oktober fanns det 38 individer i kö till bostad med särskild service. För att hantera den befintliga kön bedöms det i snitt behöva byggas motsvarande tre grupp- eller servicebostäder per år.

Men för att komma till rätta med volymökningar inom målgruppen är det viktigt att se till andra metoder förutom att bygga nytt, såsom att skapa alternativa boendelösningar, exempelvis träningsboenden. Projektfasen av rehabiliterande arbetssätt identifierade till antalet motsvarande fem gruppboender med individer som skulle kunna klara sig i ordinärt boende, med lite eller inget stöd. Därför är det också viktigt att det beviljas rätt insats för individer och att möjlighet ges till en "boendekarriär".

Även behovet av vård- och omsorgsboende ökade i slutet av året, i november fanns cirka 160 individer i kö och väntetiden ökade. Att kön ökade tros bero på flera orsaker, bland annat så hade individer åter börjat ansöka om och flytta in till vård- och omsorgsboenden.

Beslut om vårdboende ska i princip verkställas omedelbart, om beslut inte är verkställt inom 90 dagar är kommunen skyldig att rapportera det till IVO. Historiskt ligger maxtaget för kön på 100 individer för att kunna verkställa inom tid.

Årets resultat visar på marginellt underskott i jämförelse mot budget med -2 mnkr. Det innebär en förbättring mot föregående år med 48 mnkr. I resultatet finns ekonomiska effekter av covid-19 som beräknas uppgå till 32,7 mnkr, det innebär att ett bedömt resultat exklusive covid-19 effekter uppgår till - 35 mnkr.

För Programnämndens egen verksamhet visar resultatet på en positiv avvikelse i jämförelse med budget motsvarande 71 mnkr, beräknade covid-19 effekter uppgår till 26,3 mnkr. Årets resultat är en förbättring i jämförelse med föregående med 44 mnkr, inklusive covid-19 effekt.

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet ”Hållbara och resurseffektiva Örebro”:

- Genomföra översyn av investeringsprogrammet för att ytterligare minska den framtida kostnadsutvecklingen
- Utöka dialogen med marknaden inför upphandling för att säkerställa en effektiv upphandlingsprocess samt för att bredda underlaget av marknadsaktörer
- Verka för mer närproducerade livsmedel via upphandling, i enlighet med klimatstrategin
- Stärka de sociala kraven i samband med upphandling i syfte att i högre grad leda till anställning eller praktik
- Implementera, förankra och följa upp kommunens nya riktlinje för personalomställning
- Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta
- Genom metodutveckling säkra välfärdens kvalitet i tider av demografisk förändring under de kommande åren
- Utvärdera kommunens krishantering med anledning av Coronapandemin
- Utveckla principer för ekonomistyrning som skapar incitament för kostnadsmedvetenhet, förnyelse och effektivitet med kommunens medel

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Ekonomisk avvikelse, egen verksamhet, mnkr	-15,8	27,3	71	+0
Ekonomisk avvikelse, programområde, mnkr	-145,2	-50,1	-2	+0
Nettokostnadsavvikelse, Individ och familjeomsorg (inkl. ek. bistånd), mnkr	86	88	-	Minska
Nettokostnadsavvikelse, Vård och omsorg, mnkr	248	170	-	Minska
Nettokostnadsavvikelse, LSS, procent	-1,9	-2,8	-	I balans

Kommentar till indikatorerna

Nettokostnadsavvikelsena är hämtade från ”Kolada”, statistikdatabas för kommuner och regioner. Publicering av 2021 års nettokostnad sker under hösten 2022. Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden (statistik förväntad kostnad). Resultat över 0 indikerar högst kostnadsläge p. g. a. hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet.

5. Programnämnd social välfärdsresurser

Analysunderlag – ekonomi.

Programnämnd social välfärd fördelar ekonomiska resurser genom ersättningsmodeller till både kommunala och externa utförare samt genom anslag till verksamheter som inte omfattas av ersättningsmodeller. Ersättningsmodellerna är beslutade av Programnämnd social välfärd.

Ersättningsmodell för Omvårdnad, Service och Mattjänst, LOV

Kommunal utförare i Hemvårdsnämnden och externa utförare inom LOV ersätts med en intäktsbaserad ersättning inom Omvårdnad, Service och Mattjänst. Ersättningen för Omvårdnad kan användas inom ett Rehabiliterande arbetssätt och ersätter 29 nivåer. Ersättningen är uppbyggd av sex olika ersättningsgrunder och ersättningen baserar sig på beviljad behovsnivå. För individer som beviljats insatser för kommunal hälso- och sjukvård, trygghetslarm och avlösning i hemmet utgår en månadsersättning. Den kommunala utföraren erhåller ersättning för det yttersta ansvaret.

Kommunal utförare i Hemvårdsnämnden och externa utförare inom Lov ersätts med en intäktsbaserad ersättning för Serviceinsatser med biståndsbeslut och Mattjänst. Ersättningen baseras på antalet utförda timmar inom Service och antal levererade matlådor för Mattjänst. Ersättningen regleras i förfrågningsunderlagen och överenskommelse med kommunal utförare.

Ersättningsmodell Daglig verksamhet, LOV

Kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden samt extern utförare inom LOV, ersätts per närvarodag, förfrågningsunderlaget hanterar gällande styr-principer. Faktiskt närvaro följs varje månad och det görs en automatiserad kontroll av ersättningen enligt de regler som gäller i förfrågningsunderlaget. Faktisk närvaro styr även utbetalningen av Habiliteringsersättning till individer med Daglig verksamhet.

Ersättningsmodell Grupp och Servicebostad, LSS

Kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden ersätts med en intäktsbaserad ersättning för belagda dygn. Ersättningen utgår från en individuell stödbehovsmätning och i de fall som stödbehovsmätning inte kan användas görs en särskild utredning om ersättning.

Köp av externa enstaka platser sker enligt upphandlade ramavtal.

Extern utförare ersätts enligt avtal.

Ersättningsmodell Socialpsykiatri

En ny ersättningsmodell har implementerats under andra halvåret, där kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden ersätts för insatser som utförs enligt följande:

- För individer med beslut om särskilt boende ersätts utföraren per dygn efter 8 olika stödbehovsnivåer
- För individer med beslut om boendestöd ersätts utföraren per månad efter 5 olika stödbehovsnivåer
- För individer med beslut om sysselsättning ersätts utföraren per månad med en schablonersättning som är lika hög för samtliga individer oavsett stödbehov
- För individer med beslut om omsorgsinsatser ersätts utföraren efter samma ersättning som den kommunala utföraren inom äldreomsorgen
- För individer med beslut om serviceinsatser har utförd tid räknats om till en ersättning per månad. Ingen utförd tid krävs. Här kan ersättningsnivån justeras om ersättningen för service justeras under året.

Ersättningsmodell Vård- och omsorgsboende

Kommunal utförare i Vårdboendenämnden ersätts med en intäkt för belagda dygn, permanent boende respektive korttidsboende. Ersättningen baserar sig på olika vårdtyngder för de olika inriktningarna. Vårdboendenämnden styr och fördelar sedan vidare till boendena och enheterna.

Externa utförare ersätts enligt avtal.

Årlig justering av ersättningen och beläggningskrav

Ersättningsnivåerna fastställs årligen av Programnämnd social välfärd oftast gäller nya ersättningsnivåer från och med 1 april och beläggningskrav fastställs i samband med Programplan med Budget för aktuellt år.

Uppföljning av riktade statsbidrag

Programnämnden har under året sökt och erhållit riktade statsbidrag från Socialstyrelsen, Kammarkollegiet samt Region Örebro län.

- **Säkerställa God vård och omsorg av äldre statsbidrag, 54 mnkr.**

Ökad bemanning inom vård- och omsorgsboende

Inför 2021 höjde Programnämnden ersättningen i köpkraften för belagda platser inom vård- och omsorgsboendena, för att på så vis möjliggöra en ökad personalbemanning av omsorgspersonal för utföraren. Medlen har nyttjats av utföraren på olika sätt utifrån behov och förutsättningar. Bland annat har medlen nyttjats till att utöka grundbemanningen i syfte att nå en bättre arbetsmiljö och möjliggöra ökad tillgänglighet och trygghet för de boende, utöka antalet utevistelser, möjliggöra fler planerade aktiviteter och minska upplevd ensamhet för de boende, trygga upp med extra personal i syfte att minska fallrisken och att effekten av detta varit minskad fallrisk och färre fall.

Utvecklingspott för vård- och omsorg

Programnämnden fördelade utvecklingspotten som finansierade följande:

Vårdlärare för att kunna utbilda studenter i Äldreomsorgslyftet, där undersköterskor får en kompensationshöjande insats samtidigt som de personer som vikarier kommer att utbildas till vårdbiträde.

Vidareutbildning för sjuksköterskor till distriktsjuksköterska och vård av äldre, Universitetsutbildning där 12 sjuksköterskor studerar med bibehållen lön under utbildningstiden.

Bemanningscontroller, vård och omsorgsförvaltningen har behov av att utveckla processen och hur arbetet med heltid som norm som påverkar bemanningsprocessen.

Säkerhetsarbete inom vård och omsorg, förvaltningen har behov av att ta fram en plan och organisation för kris- och säkerhetsarbete. Området med våld i nära relation behövde aktualiseras och arbetas systematiskt med för att förebygga förekomsten, pandemin har visat att våld i nära relationer generellt har ökat i samhället vilket sågs även innan pandemin. Förvaltningen har under året inte haft möjlighet att aktivt arbeta som önskat med det på grund av pandemin, men arbetet med att ta fram en rutin planeras.

Medicinsk strateg med läkarkompetens anställdes i slutet av året, som ett förberedande steg inför den förmodade kommande äldreomsorgslagen. Den medicinska strategen ska bl. a. kunna få i uppdrag att bidra i utredningar och utveckling av utbildningar, vara stöd i

det medicinska huvudansvaret samt delta i samverkan med vård- och omsorgsförvaltningens olika aktörer i syfte att säkerställa fungerande struktur för vården av äldre i kommunen.

Processledare för ”Nära vård” har inlett sitt arbete med att själva få en fördjupad kunskap om Nära vård. De har initierat samarbetsytor med andra pågående utvecklingsprocesser i verksamheten såsom Individens behov i centrum IBIC och Rehabiliterande arbetssätt. Processledare har skapat nätverk för länets kommunala processledare i nära vård som leds av Valfärd och folkhälsa, RÖL. Höstens stora insatser för processledare var i övrigt var att informera politiken, myndighetsverksamheten och legitimerad personal i verksamheten om vad Nära Vård innebär. Under 2022 är planen att tillsammans med RÖL tillskapa fördjupade utbildningstillfällen och stödja och utveckla förändrade och förbättrade processer i samverkan för en mer Nära vård.

Volymökning, hemvård och service, 9,4 mnkr, kompensation för OPI uppräknig 10,2 mnkr, samt minskat statsbidrag. Totalt 20,6 mnkr

Köpkraften för omvårdnad och service kompenserades för volymökning och köpkraften har för omvårdnad, extern utförare, finansierats för uppräknig av priser genom Omsorgsprisindex från statsbidraget Slutligen har kommunen rätt till återsökning av moms från staten i vissa fall. Tidigare års förändring som innebar borttag av service utan biståndsbeslut, innebär samtidigt en minskad intäkt till kommunen som kunnat kompenseras tack vare statsbidraget.

Finansiering av mobilt närsvårdssteam som är ett samarbete med Region Örebro län och syftar till att ge individanpassad, trygg och samordnad vård, där helhetssyn ska leda till att vården optimeras i hemmet för den enskilde. Målgruppen är individer som har kommunal hemsjukvård med ett omfattande vårdbehov där ordinarie hemsjukvård har svårt att räkna till. Önskemål från individen själv att bo kvar hemma är en förutsättning.

Finansiering av Demensteamet som består av sjuksköterska, arbetsterapeut och undersköterska. Teamets uppdrag är att ge stöd och handledning till egen och extern utförare såväl i individärenden som med utbildningsinsatser. En utvecklad samverkan har skett med myndighetsverksamheten och andra aktörer. Utifrån teamets specialistkompetens har teamet under året varit delaktiga i flera utvecklingsarbeten och nätverk. Bland annat har genom samarbeten såväl internt som med RÖL ett antal rutiner tagits fram vilket skapar bättre förutsättningar för att individer med demenssjukdom får en strukturerad personcentrerad vård och omsorg.

○ Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukvård, 8,2 mnkr.

Med stöd av statsbidraget har utökade bemanning på särskilt boende och inom korttidsboende för att motverka ensamhet skett. Den utökade bemanningen har nyttjats till att möjliggöra mer tid för social samvaro genom samtal, promenader, utevistelse och andra aktiviteter både inne och ute. Satsningen har inneburit att det har funnits större möjligheter till både individuella aktiviteter och aktiviteter i grupp för de boende. Den utökade bemanningen kopplat till ensamhet inom äldrepsykiatri för att ge förutsättningar till utökade insatser i form av samtalsstöd, närhet till personal och ökad trygghet.

Studie kring omvårdnadsmåltider demens har genomförts genom måltidsobservationer inom ett särskilt boende. Bakgrunden var att medarbetare sett att mötet och samvaron kring måltiden kan förbättras. Kopplat till studien har kompetensutveckling för omvårdnadspersonal skett.

Inköp att läsplattor och GPS-larm till dagverksamhet demens har genomförts. Den förväntade effekten med inköpen av digital teknik är att för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt bättre tillgängliggöra kognitiva hjälpmedel och annan välfärdsteknik för kognitiv stöd utifrån individuella behov, vilket kan skapa förutsättningar för kvarboende samt ökad trygghet och självständighet och att kunna upprätthålla aktivitetsförmåga.

- **Stimulansmedel för Daglig verksamhet och införandet av Habiliteringsersättning, 6,4 mnkr.**

Statsbidraget har använts till fortsatt höjd habiliteringsersättning med nivån 40 kr för halvdag och 60 kr för heldag, samt till två extrautbetalningar under året kopplat till deltagarnas närvaro i den dagliga verksamheten.

- **Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus, 2 mnkr.**

Överenskommelsen om ”äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus” syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom äldreomsorgen.

Medel har använts till anställning av två verksamhetsutvecklare i välfärdsteknik. De ska stödja verksamheterna vid implementering och införande av välfärdsteknik samt för att få en fungerande förvaltning av välfärdsteknik när olika lösningar är på plats. Under 2021 har fokus varit att öka nyttjandet av den teknik vi redan har; online handling, utökad användning av sensorgolv, användning av plattor och stöd till verksamheter vid införskaffning och användning av teknik är några saker som kan nämnas. Medel har också använts till tester av sensorteknik i syfte att ge en mer personcentrerad och kvalitativ vård.

- **Äldreomsorgslyftet, 30,7 mnkr.**

Stadsbidraget syftar till att höja kompetensen inom äldreomsorgen. Bidraget riktar sig till medarbetare utan eftergymnasial utbildning och chefer inom äldreomsorgen. Bidraget täcker lönekostnader för medarbetare i utbildning med en omfattning om minst 50% av arbetstiden. Externa utförare har erbjudits utbildningsplatser beräknat på procentuella marknadsandelar. Medarbetarna ska ha en heltidsanställning för att ta del av satsningen, vilket medfört att antalet medarbetare som arbetar heltid har ökat.

Under 2021 har 168 medarbetare utbildat sig på betald arbetstid inom någon av de fyra utbildningar som ingår i äldreomsorgslyftet. De 4 utbildningar som ingår är vårdbiträdeslyftet, undersköterskelyftet, specialistundersköterskeutbildning samt validering till undersköterska.

- **Subventioner av familjehemsplaceringar, 0,9 mnkr.**

Medlen för subventioner av familjehemsplaceringar har gått till en förstärkning av socialsekreterare inom familjehemsverksamheten som avlastat ordinarie barnhandläggare med vissa utredningar som görs under pågående placering, exempelvis när vårdnadshavare begär att vården enligt LVU ska upphöra. Förstärkningen bidrog till en mer balanserad arbetsituation och därmed till rättssäkerhet för familjehemsplacerade barn och ungdomar.

- **Överenskommelsemedel för God och nära vård 2021, en omställning av sjukvården med primärvården som nav fördelades ut till kommunerna i länen för utveckling av omställningsarbetet av den nära vården. Örebro kommuns**

andel uppgick till 7,3 mnkr och medlen förväntas förbrukas under 2022. Medlen ska användas till vidareutbildning av sjuksköterskor, medicinsk ansvarig läkare och lokala processledare.

Under hösten gjorde Programnämnden intresseanmälan för att ta del av två prestationsbaserade statsbidrag, ”medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre” och ”medel till kommuner som utökat bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden”. Besked från Socialstyrelsen väntas under första kvartalet och medlen kan användas till och med 31 december 2023.

5.1 Programnämndens resurser

Programområdet social välfärd redovisar ett negativt resultat motsvarande 2 mnkr i jämförelse med budgetramen på 3 346,9 mnkr, det motsvarar -0,06 % av budgetramen. Årets resultat är en förbättring i jämförelse med föregående år motsvarande 48 mnkr.

Det förbättrade kostnadsläget har delvis sitt ursprung i den ekonomiska genomlysningen som gjordes 2020, där områden med potential till kostnadsminskning kartlagdes. De förändringar som bidragit till förbättrat kostnadsläge är bland annat arbetet med Strukturförändringsprogrammet inom kommunal hemvård, borttagande av service 8 h utan biståndsbeslut, ny ersättningsmodell för omvårdnad, förändrade biståndsriktlinjer för matjänst och införandet av hyresmodell på vård- och omsorgsboenden.

5.2 Effektiviseringar

"Samtliga nämnder som prognostiserar negativ budgetavvikelse för år 2021 ska vidta åtgärder för att säkra en långsiktig hållbar ekonomi. Hänsyn ska dock tas till årets ekonomiska effekter av den pågående pandemin. Vidtagna åtgärder ska redovisas till Kommunstyrelsen i samband med delårsrapport med prognos 2."

I Övergripande Strategier med budget (ÖSB) angavs ett generellt effektiviseringskrav för Programnämnden motsvarande 30,6 mnkr. För att verkställa effektiviseringskravet har följande budget förändrats:

Budget	Nämnd	Belopp, mnkr
Infört avgift för resor till och från dagvårdsverksamhet och införande av inkomstkontroll	Programnämnd	3,8
Mattjänst, minskad volym	Programnämnd	- 3,0
Föreningsbidrag	Programnämnd	-1,0
Föreningsbidrag, ensamkommande	Programnämnd	-1,0
Bidrag till fastighetsägare för seniorbostäder	Programnämnd	-1,0
Myndighetsavdelnings, köp av administration	Programnämnd	-0,6
Minskad hyra, vård och omsorgsboende, hyresmodell	Programnämnd	-4,0
Borttagande av service utan bistånd, helårseffekt	Programnämnd	-3,0
Anslagsfinansierad verksamhet	Hemvårdsnämnd	-1,0
Anslagsfinansierad verksamhet	Funktionsstödsnämnd	-0,4

Anslagsfinansierad verksamhet	Socialnämnd	-0,5
Köp, Ersättningsmodell, Daglig verksamhet	Programnämnd	-0,2
Köp, Ersättningsmodell, Socialpsykiatri	Programnämnd	-3,0
Köp, Ersättningsmodell, Vård och omsorgsboende	Programnämnd	-2,1
Köp, Ersättningsmodell, Omvårdnad	Programnämnd	-14,0
Köp, Ersättningsmodell, Grupp och servicebostad	Programnämnd	0,9
Totalt		30,6

Programnämndens prisberäkning i ersättningsmodellerna för utförda välfärdstjänster utgör nettot av erhållna budgetkompensationer, indexuppräknings, volymförändringar, effektiviseringar och särskilda satsningar. Dessa har justerats med följande belopp i tabellen.

Ersättningsmodell	Utförare	Belopp i mnkr
Omvårdnad	Intern/Extern	10,0
Daglig verksamhet	Intern/Extern	1,8
Vård och omsorgsboende	Intern	27,7
Bostad med särskild service	Intern	4,8
Totalt		44,3

Programnämnden hade inte 2021 någon möjlighet att budgetera för en planeringsreserv utifrån det ekonomiska läget.

5.3 Programnämndens egen verksamhet

Programnämnd social välfärds egen verksamhet visar på överskott motsvarande 71,1 mnkr i jämförelse med budget. De största positiva avvikelserna finns inom följande delar: programgemensam verksamhet, verksamhetssystem, köp av verksamhet inom LOV och köp Boende och Personlig assistans.

De ekonomiska effekterna av covid-19 bedöms uppgå till 26,3 mnkr vilket innebär ett justerat resultat exklusive covid-19 uppgår till 44,8 mnkr.

Programnämndens egen verksamhet belopp i tkr	Avvikelse 2020	Bokslut 2021	Budget 2021	Förbrukn. %	Avvikelse 2021	Covid effekt 2021
Gemensamt social välfärd	-1 491	1 078	1 299	83%	221	
Bidrag och avtal	2 766	22 863	22 901	100%	38	
Programgemensam verksamhet	3 625	-34 374	-28 583	120%	5 791	
Regionen gemensamt	-75	-4 336	-3 303	131%	1 033	
Verksamhetssystem	322	21 857	25 213	87%	3 356	
Köpkraft, Administration	1 011	84 892	85 724	99%	832	
Köp av Verksamhet	18 684	503 541	552 492	91%	48 951	20 800
Vård och omsorgsavgifter	528	-124 787	-126 382	99%	-1 595	-1 500
Köp Boende och Personlig assistans	-2 186	1 785 855	1 795 207	99%	9 352	7 000
Statsbidrag	4 124	-54 908	-51 770	106%	3 138	
Nettokostnad	27 311	2 201 681	2 272 798	97%	71 117	26 300
Nettokostnad exkl. covid-19 effekt	-4 000				44 800	

Köp av Verksamhet belopp i tkr	Avvikelse 2020	Bokslut 2021	Budget 2021	Förbrukn. %	Avvikelse 2021	Covid effekt 2021
Omvårdnadsinsatser	11 791	332 452	373 021	89%	40 569	18 000
Serviceinsatser	-5 708	46 979	49 128	96%	2 149	0
Anhörigersättning	64	402	500	80%	98	0
Mattjänst	3 112	7 215	10 374	70%	3 159	0
Daglig verksamhet	9 094	112 570	115 469	97%	2 899	2 800
Habiliteringsersättning	331	3 924	4 000	98%	76	0
Nettokostnad	18 684	503 542	552 492	91%	48 950	20 800

Köp av Boende och Personlig Assistans belopp i tkr	Avvikelse 2020	Bokslut 2021	Budget 2021	Förbrukn. %	Avvikelse 2021	Covid effekt 2021
Köp Vård- och omsorgsboende	23 450	896 260	902 404	99%	6 144	3 000
Hyror	-11 064	129 325	134 039	96%	4 714	0
Betalningsansvar, särskild avgift	-930	0	0	0	0	0
Köp/Sälj Bostäder med Särskild Service	-15 454	484 644	474 807	102%	-9 837	0
Köp Socialpsykiatri	-326	120 780	121 735	99%	955	0
Köp Personlig Assistans	2 139	154 847	162 222	95%	7 375	4 000
Nettokostnad	-2 185	1 785 856	1 795 207	99%	9 351	7 000

Omvårdnadsinsatser

Under 2021 tillkom fyra utförare samtidigt som en utförare har avslutat sitt avtal. Det innebär att i utgången av 2021 finns det tio valbara utförare inom valfrihetssystemet för omsorgsinsatser, vilket är en nettoökning med tre, sedan starten i november 2020. Externa utförare utgör ca 25% av marknaden avseende andel av kunder med utförd insats.

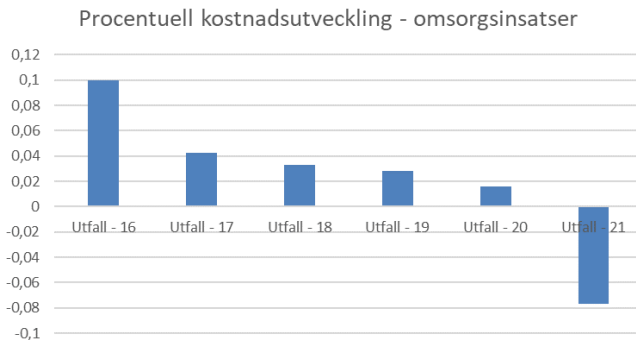
Köpkraften för omvårdnad gick in med ett nytt ersättningssystem, med start 2 nov 2020, som ger bättre förutsättningar att begränsa kostnadsutvecklingen och för att anpassa efter det framtagna styrsystemet i ett rehabiliterande arbetssätt. Det nya systemet för omvårdnad innebär ett skifte från den konsumtionsdrivande ”utförda tiden” till en ersättning grundad i det beviljade omsorgsbehovet.

Omvårdnadsinsatser redovisar ett överskott med 40,6 mnkr, vilket är en kostnadsminskning med ca 25 mnkr jämfört med bokslut 2020. Den positiva avvikelsen beror till största del på minskningen av antalet individer med beviljat omsorgsbeslut. Det skedde en större minskning i samband med skiftet av nya LOV-avtalet under hösten och vintern 2020/2021, där många omsorgsbeslut omprövades, vilket samtidigt sammanföll med Covid-19 pandemins utbredning. Det är därför svårbedömt om orsaken, fortfarande saknas runt 125 individer utifrån den budgeterade volymen.

Den andra förklaringsposten till att kostnaden minskat så pass kraftigt är att den beror på kontrollnivåernas effekter, där ersättningen reduceras vid en lägre utförandegrad i förhållande till individens beslut och effekten bedöms till 16–18 mnkr. Det nya LOV-avtalet med tillhörande resursfördelningsmodell möjliggör det fortsatta arbetet mot ett rehabiliterande arbetssätt, där utföraren kan premieras för att ha bidragit till en ökad självständighet och minskat omsorgsbehov för individen. För individer som uppnått en högre funktionsförmåga betalas en premie ut och under 2021 betalades bonusersättningar ut motsvarande 203 tkr i sju olika ärenden. Ovanstående arbete visar klara effekter på kostnadseffekter på utfallet under 2021.

Diagrammet visar även på hur kontrollfunktionen också haft effekt på kostnadsutvecklingen sedan arbetet påbörjades 2016 med exempelvis TES-mobiler för externa utförare och exempelvis en succesiv utveckling av den ekonomiska uppföljningen. Kontrollfunktionen har sedan dess utvecklats succesivt och har också haft en bromsande effekt på kostnadsutvecklingen trots ökade volymer och prisuppräknningar.

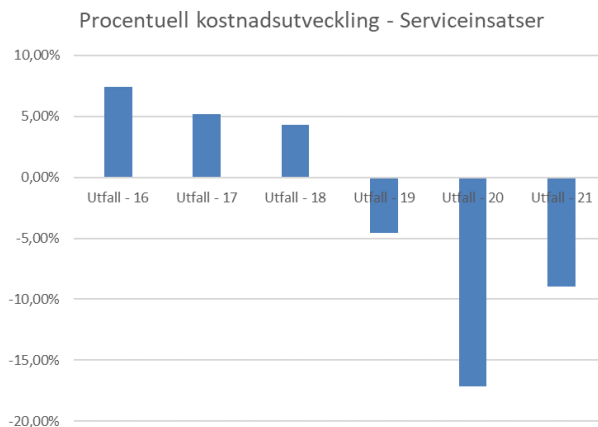
Under en femårsperiod har flertalet fattade beslut gett upphov till förändringar i de ”stysystemen” som påverkar den konkurrensutsatta delen av social välfärds verksamheter. Det har skett genom att organisationen har verkställt förändringar i bland annat biståndsriktlinjer, förfrågningsunderlag och överenskommelser, kunnat genomföra satsningar på avtals- och individuppföljningar, samt kontrollfunktionen.

Serviceinsatser

Utfall för serviceinsatser visar ett överskott med ca 2 mnkr. Det förklaras med att antalet individer med utförd serviceinsats är något lägre än antalet budgeterade individer. Det är svårt att uttyda eventuella kvardröjande effekter av Covid-19 för serviceinsatser i nuläget.

Helårseffekten 2021 för borttagande av service utan bistånd motsvarar ca 13,0 mnkr, och innebär en minskad kostnad för köpkraften. Som mest kostade serviceinsatserna cirka 65 mnkr per år när Örebro kommun hade både biståndsbedömd och service utan biståndsbedömning. Kostnad för serviceinsatser uppgår idag till cirka 47 mnkr, vilket innebär att kostnaden minskat med 18 mnkr sedan service utan biståndsbedömning tagits bort.

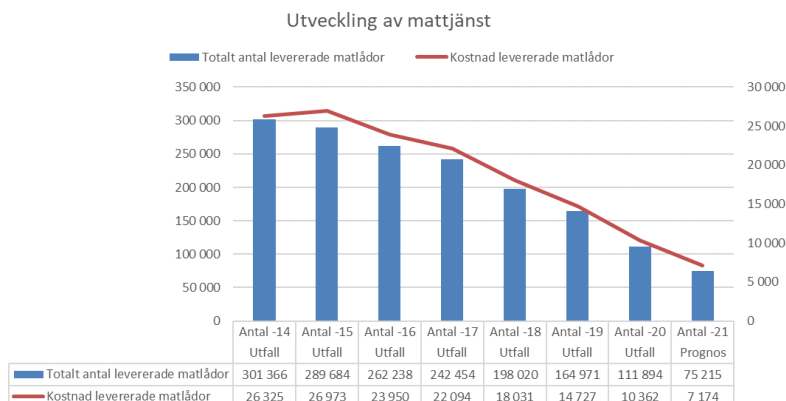

Mattjänst

Mattjänst redovisar ett överskott med 3,1 mnkr, då efterfrågan fortsätter att minska kopplat till de tidigare förändrade biståndsriktlinjerna. Överskottet förklaras med att minskningen av individer med beslut om mattjänstinsats har skett i snabbare takt än tidigare beräknats.

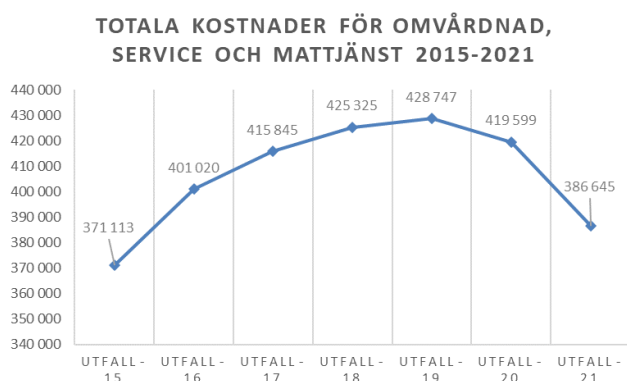
Antalet individer med beviljad mattjänst har minskat kraftigt sedan avgiften justerades 2015 samt att riktlinjen justerats vid två tillfällen. Sedan 2015 har antalet levererade lunchlådor minskat med drygt 200 000 lådor per år vilket medför att kostnadsnivån

minskat med 20 mnkr sedan 2015. Framledes förväntas dock att minskningen planar ut och på sikt stabiliserar sig vid det verkliga antalet med beslut enligt riktlinjerna.

Samlad beskrivnings av kostnadsutvecklingen omsorg, service och mattjänst från 2015 till 2021

Utvecklingen kan ses i grafen nedan och visar den sammanlagda kostnadsutvecklingen för insatserna omvårdnad, service och mattjänst under 2015 till och med utfallet för 2021. Sammantaget har förändringarna inneburit att kostnadsutvecklingen över tid kunnat bromsas med cirka 42,1 mnkr från högsta nivån hittills som uppnåddes under 2019. Tabellen visar kostnadsminskning inklusive volymförändringar och indexökningar

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet visar för 2021 ett överskott med 3 mnkr. Överskottet förklaras med en minskad närvaro under de första månaderna, beroende på Covid-19, som också ger minskade kostnader för köpkraften. Deltagandet i daglig verksamhet har dock allt sedan maj månad återgått till i stort sett förväntade nivåer.

Sett ur ett flerårsperspektiv så har kostnaderna för daglig verksamhet beräknats ha ökat med närmare 29,0 mnkr sedan 2015, vilket förklaras av framför allt fler individer med beviljad insats. Sedan 2015 har ökningen av personer med planerad närvaro ökat med cirka 125 personer, vilket ger en genomsnittlig ökning på mellan 20–25 deltagare årligen.

Köp av boende, personlig assistans och socialpsykiatri

Köp av verksamhet innehåller köpkraften för Programnämndens samtliga vård- och omsorgsboenden, även de som drivs av externa utförare. Köp av verksamhet innehåller även köpkraft av bostäder med särskild service, personlig assistans, socialpsykiatri samt hyror. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till ca 1,8 mdr kronor. Utfallet för områdena visar för 2021 ett samlat underskott med drygt 9 mnkr. Underskottet återfinns framför allt inom bostäder med särskild service.

Vård- och omsorgsboende

Köpkraften för vård- och omsorgsboende redovisar ett överskott med ca 6 mnkr, och ligger uteslutande på den interna utföraren. Beläggningsgraden har varierat stort under året, där det under första tertialet varit en lägre beläggningsgrad än budgeterat krav, i genomsnitt 95,0 procent under för samtliga utförare och för både permanent och korttidsplats. Från maj och framåt har dock beläggningen i stället varit betydligt högre, i genomsnitt 97,7 procent för samtliga utförare och för både permanent och korttidsplats.

Pandemin har under 2021 påverkat både positivt och negativt på beläggningen, men bidrar sammantaget till överskottet i köpkraften. Utvecklingen omsättningen på vård- och omsorgsplatser och av kösituationen har växlat under pandemin, från en hög omsättning och liten efterfrågan, till en situation med låg omsättning och hög efterfrågan av platser, i synnerhet för korttidsplatser.

Under andra halvåret 2021 har kön permanenta platser i vård- och omsorgsboende vuxit kraftigt, vilket också inneburit att korttidsboenden i hög grad använts för att tillgodose behovet av permanenta platser. Även projektet med HSL-platser på Tullhuset har fått minskas, från fem till två platser. Därtill har vissa stängda platser öppnats upp, samt att överbeläggningar behövt nyttjas. Under 2022 öppnar dels Kornellen, som innebär en nettoökning med 44 platser och dels att Örebro kommun beslutat att hyra in det redan färdiga vård- och omsorgsboendet Väster Park, som inhyser totalt 80 platser.

Hyror

Hyror, inklusive el och tomma lägenheter, inom vård- och omsorgsboenden, grupp- och servicebostäder inom LSS och socialpsykiatri redovisar ett överskott på ca 4,7 mnkr. Implementeringen av en ny hyresmodell för vård- och omsorgsboenden påbörjades redan under 2020, där nya hyresgäster får ny hyra enligt modellen vid inflyttning och befintliga hyresgäster får höjd hyra enligt en trappmodell. Programnämnd social välfärd har i december 2021 tagit del av de ökade intäkterna som det genererat till kommunen, totalt 12,2 mnkr. Varav 4 mnkr budgeterades redan 2020, 4 mnkr tillhör 2021 och effekten blev högre.

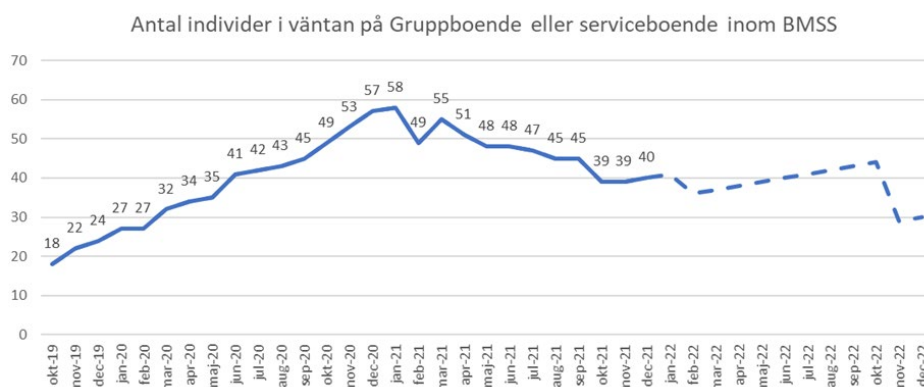
Arbete med att säkerställa kvaliteten i de lokalyresdebiteringar som kommer till Programnämnden från Lokalförsörjningsenheten (LFE) inleddes under hösten 2020, och ledde till att ca 800 tkr i feldebiterade tomhyror kunde krävas åter från LFE. Arbetet har sedan dess fortsatt och ingår i den löpande kontrollen. Det har inneburit att kostnadseffekterna har minskat, då arbetssätten hos verksamheterna succesivt förbättras. Hittills i år motsvarar den effekten 205 tkr, och det berör uteslutande hyror som ej lagts upp för nya hyresgäster inom vård- och omsorgsboende.

Bostäder med särskild service

Bostad med särskild service innefattar insatser för målgrupperna vuxen och barn/ungdom inom LSS och Socialpsykiatri, avseende insatserna bostad med särskild service, särskilt boende, korttidsboende, korttidstillsyn och korttidsvistelse. Det innefattar både den interna köpkraften och resursfördelningsmodellen för BMSS, Socialpsykiatri, samt externa köp och sälj av platser.

Helårskostnaden för köp av bostäder med särskild service visar till ett underskott på sammanlagt 9,8 mnkr. Orsaken till underskottet beror till största del på att köpta externa platser av bostad med särskild service ökar, totalt ytterligare 14 platser. Fler beslut än tidigare beräknat har kunnat verkställas, främst genom de köp av platser som ramavtalen gett upphov till.

Antalet platser inom den kommunala driften och grupp- och servicebostäder har också kunnat utökats, för att möta behovet hos målgruppen. För servicebostäder beräknas åtta nya platser ha tillkommit under året, genom att ta över lägenheter inom befintligt bestånd. Fler gruppboende har också färdigställts under året, gruppboendet i Gällersta Gryt öppnade under oktober 2021. Gruppboendet i Vintrosa (Skolgatan) fick ett försenat öppnande, främst beroende på att upphandlingen av driftentreprenad stoppades och gick över i kommunal drift. Vintrosa förbereder för inflyttning i jan-feb 2022. Totalt ger dessa en utökning med 12 nya platser, vilket får helårseffekt under 2022/2023.

Genom att fler beslut har kunnat verkställts har väntelistan med individer som har icke-verkställda beslut minskats från 58 (december 2020) till 40 individer (december 2021). Den streckade linjen illustrerar en prognos baserat på 2022 års budgeterade ökning av platser.

Trots detta är tiden från beslut till verkställande i genomsnitt 383 dagar inom bostäder med särskild service. Utmaningen inom Örebro kommun att verkställa beslut inom bostäder med särskild service är inte ny. Att enbart bygga nya bostäder är inte hela lösningen och orsaken till detta är att flera delar av boendeprocessen, från beslut till verkställande, som inte harmoniserar med de behov som finns.

Inom projektet för rehabiliterande arbetssätt, så har under 2021 aktivitetsförmågan hos samtliga boende (totalt 459 platser) inom BMSS genomlysts. Slutsatsen är att det totalt finns 33 individer (av totalt 459 platser) med så hög aktivitetsförmåga att de skulle klara ett eget boende med lite eller helt utan boendestöd. Detta innebär att det finns individer motsvarande fem gruppboende som inte har en insats som motsvarar sitt behov. Om några individer med hög funktionsförmåga kunde motiveras till ett eget boende med eller utan boendestöd skulle nya platser skapas till individer med större behov. Vinsten med en ökad funktionsförmåga är troligen störst för individen men även för övriga individer på väntelistan som kommer få sina beslut verkställda snabbare. Det gynnar också Örebro kommun, genom att onödiga boenden inte behöver byggas eller att snabbare kunna tillgodogöra boendeplatser till individer som har behov av insatsen.

Personlig assistans

Utfallet för Personlig assistans visar på ett överskott med 7,4 mnkr. Kostnaderna för de 20 första timmarna (beslut från Försäkringskassan) visar på ett överskott på cirka 4,8 mnkr. Viss förklaring till det stora överskottet finns genom återbetalning från Försäkringskassan genom att ett bolag vid rättslig prövning fällt i domstol. En annan orsak är att individer fått andra beslut än personlig assistans, alternativt att insatsen upphört. Ytterligare förklaringar till det totala överskottet är Covid-19 effekter som kan ses för minskade sjuklönekostnader och kostnader för personlig assistans i allmänhet.

Under 2021 har Myndighetsverksamheten genomfört tester att återkräva ersättning från utförare som tagit betalt för arbetstid, som inte är i enighet med kollektivavtal och gällande lagstiftning. Totalt har cirka 300 tkr kunna återkrävas från externa assistansbolag. Arbetet har dock pausats då det är tidskrävande och inte rymms inom befintlig bemanning. Om metoden kan användas på samtliga individer med personlig assistans beräknas kostnaderna för insatsen minska med minst 1 mnkr per år. Detta är ett granskningsområde som är resurskrävande men som också behöver prioriteras kommande år för att stävja att skattemedel används felaktigt.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins resursfördelningsmodell träder i kraft 1 oktober 2021 och budgeten fördelas därför fram till dess enligt en fast budgettilldelning per månad, det innebär att resursfördelning efter utförda insatser har skett för oktober och november. Arbetet med att säkerställa antalet individer i verksamheten, samt stödbehovsmätningar, skedde in i det sista. Det föranledde en mindre ändrad viktning av ersättningen per insats, för att tillgodose behovet inom socialpsykiatrins verksamhet utifrån tilldelad budget. Kostnaden för skadegörelse har ökat, och ej beaktat utestående kundfordringar så ligger den posten med ett underskott på 250 tkr. Överskottet på 950 tkr består främst av programnämndens reserv, som ej behövt nyttjas.

Effekter av covid-19 för programnämndens egen verksamhet

De ekonomiska nettoeffekterna av Covid-19 bedöms uppgå i resultatet till 26,3 mnkr i form av minskade köp av välfärdstjänster för omvårdnad, daglig verksamhet och vård- och omsorgsboende och samtidigt något lägre intäkter för vård- och omsorgsavgifter.

5.4 Driftnämndernas ekonomiska resultat

I nedanstående tabell redovisas årets resultat för programområde social välfärd samt föregående årsresultat.

Nämnd belopp i tkr	Avvikelse 2020	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse 2021	Covid effekt 2021	Covid effekt exklusive
Programnämnd social välfärd	27 312	2 201 681	2 272 798	71 117	26 300	44 817
Funktionsstödsnämnd	5 334	143 834	130 716	-13 118	-5 600	-7 518
Socialnämnd	-10 883	601 453	583 676	-17 777	900	-18 677
Hemvårdsnämnd	-54 508	346 060	308 039	-38 021	16 200	-54 221
Vårdboendenämnd	-17 128	37 094	34 029	-3 065	-5 100	2 035
Överförmyndarnämnd	-258	18 843	17 658	-1 185	0	-1 185
Programområde social välfärd	-50 131	3 348 965	3 346 916	-2 049	32 700	-34 749
Varav Intraprenader				7 600		
Totalt exkl. Intraprenader				5 551		
Ingående ackumulerat resultat Intraprender				23 000		
Ianspråktagande ack resultat 2021				-300		
Nya underskott				0		
Nya överskott				7 900		
Utgående ackumulerat resultat Intraprender 2021				30 600		
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat						
Årets avvikelser exkl. Intraprenader				5 551		
Årets avvikelse Intraprenader (nya över/underskott 2021)				7 600		
Justerad avvikelse inkl. Intraprenadernas över och underskott 2021				-2 049		

Nedan följer en redovisning av nämndernas årsberättelse

Funktionsstödsnämnd

Funktionsstödsnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget med – 13,1 mnkr och exklusive covid-19 effekt – 7,5 mnkr. Avvikelsen utgörs framför allt av tre verksamheter; Personlig assistans som gick in i året med en kvarvarande obalans mellan intäkter och kostnader sedan tidigare år, Grupp och Servicebostad som under flera år haft stora effektiviseringsuppdrag och i år inte klarade att verkställa samt Daglig verksamhet som haft lågt deltagande till följd av covid-19 och därmed fått lägre intäkter från Programnämnden. Under hösten hade även barn och ungdomsverksamheten redovisat ett underskott som ökade till bokslutet, avvikelsen härleds främst till komplexa ärenden där bemanningen på obekvämt tid tydligt behövs utökas. Förvaltningsgemensamt redovisar ett överskott på 3,5 mnkr, det beror primärt på ett ej nyttjat satsningsutrymme.

Viktigt att notera är att verksamheterna i det dagliga arbetet påverkats genom att anpassa verksamheten så att den är så smittsäker som möjligt samt att hela tiden vara aktiva och uppmärksamma på eventuella symptom på sjukdom. Det har medfört begränsade möjligheter att arbeta med långsiktiga ekonomiska effektiviseringar samt genomföra större kompetensutvecklingssatsningar i form av salsutbildningar. Samtidigt har flera positiva tendenser kring ekonomin och dess relaterade arbetsätt noterats inom ansvarsområden – framför allt att arbetet med bemanningsekonomi har spridits och utvecklats.

Socialnämnd

Socialnämnden visar på en negativ avvikelse mot budget med -17,8 mnkr. Externa vård och behandlingarkostnaderna visar på underskott med -32,7 mnkr, det har varit betydligt fler individer i insats per dygn än budget, dessutom är ökningen störst inom de dyraste insatserna, institutionsvård och konsultensödda familjehem. Eget utförande visar på överskott mot budget med 9,7 mnkr, Myndighet visar på överskott mot budget med 5,7 mnkr, Förebyggande och familjecentraler visar på överskott mot budget med 2,1 mnkr och Övergripande och nämnd visar på underskott mot budget med -4,5 mnkr.

Personer med extern insats per dygn budgeterades vara i genomsnitt totalt 367 personer per dygn för att nå en budget i balans. I genomsnitt har 398 personer haft en extern insats varje dygn. Det är fler än under 2020 men färre än under 2019. Antalet personer i insats har ökat med i genomsnitt 5 personer per dygn sedan delår 2. *Barn* – har i genomsnitt haft sju fler i insats per dygn än budgeterat, insatserna är också dyrare än budget vilket ger ett underskott på 21, 6 mnkr. *Unga* – har i genomsnitt haft nio fler i insatser per dygn än budgeterat och totalt har i genomsnitt 133 unga haft en insats varje dygn under året, vilket ger 9,9 mnkr i underskott. *Vuxna* – har i genomsnitt varit 18 fler per dygn än budgeterat, det är i genomsnitt tio fler per dygn än under 2020, vilket ger underskott mot budget på 9, 5 mnkr.

Det genomsnittliga antalet dagar på SiS (Statens institutionsstyrelse) för alla åldrar och målgrupper, har totalt ökat med i genomsnitt 2 dagar jämfört med 2020. Antalet individer med insats på SiS har dock minskat med fem till 102 och totala kostnaden uppgick till 44,7 mnkr.

Hemvårdsnämnd

Hemvårdsnämnden visar på en negativ avvikelse mot budget med -38,0 mnkr inklusive intraprenadens avvikelse och -40,1 mnkr exklusive intraprenadens avvikelse. Den anslagsfinansierade och den intäktsfinansierade hemvårdsverksamheten redovisar

sammantaget en negativ avvikelse mot budget på -56,8 mnkr. Den Förebyggande verksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget på 14,9 mnkr och de övergripande verksamheterna inklusive nämnd redovisar positiva avvikelser på 3,9 mnkr.

I utfallet uppgår beräknad ekonomisk effekt av covid-19 till en positiv effekt på 16,2 mnkr, vilket ger en negativ avvikelse mot budget exklusive covid-19 effekt på - 54,2 mnkr. Orsaken till att ekonomisk effekt totalt blir positiv är i huvudsak förändrade arbetssätt, framför allt inom dagverksamheten.

Arbetet som pågått inom ramen för Strukturförändringsprogrammet har gett positiva effekter och under 2021 uppgick den beräknade positiva effekten till 9, 2 mnkr, vilket innebär att målet på 30 mnkr inte uppnått. Om effekten av ny ersättningsmodell räknas in uppgår dock den positiva effekten till 23,8 mnkr under 2021. Slutmålet är en hemvårdsverksamhet som ska bedrivas med ekonomi i balans från och med 2022. Orsaken till att effekterna av Strukturförändringsprogrammet inte nått målet är i huvudsak den stora påverkan av pandemin och stora utmaningar i att behålla och rekrytera personal. Positivt är att effekterna av de genomförda aktiviteterna inom hemvården LOV varit hållbara över tid, då resultatet fortsatt förbättrats under 2021.

Under 2021 har verksamheten bland annat fokuserat på bemanningsekonomi, schemaläggning och planering. Arbetet med heltid som norm pågår på förvaltningsövergripande nivå och kommer att vara en viktig del i det fortsatta arbetet.

Vårdboendenämnd

Vårdboendenämnden visar på en negativ avvikelse mot budget med -3,1 mnkr inklusive intraprenadernas avvikelse och 8,4 mnkr exklusive intraprenadernas avvikelse. I utfallet ingår beräknad ekonomisk effekt av covid-19 till en negativ effekt på -5,1 mnkr, vilket ger en positiv avvikelse mot budget exklusive covid-19 effekter på 2,1 mnkr.

Vårdboendenämnden har under 2021 arbetat med bemanningsplanering samt att se över vissa inköpsslag i syfte att minska kostnaderna och samtidigt upprätthålla kvalitén. De enheter som under året riskerat underskott, exklusive covid-19 effekter, har arbetat aktivt med åtgärdsplaner för att reducera underskottet och nå en budget i balans, men på grund av rådande pandemin har detta arbete till viss del fått stå tillbaka.

Beläggningsgraden under året på särskilda boenden uppgår för permanenta platser till 97,1 procent och för korttidsplatser uppgår beläggningsgraden till 100,5 procent.

Den utökade ersättningen som fanns i beläggningsersättningen från Programnämnden har internt fördelats genom att utöka antal årsarbetare med 0,02 årsarbetare per plats i Vårdboendenämndens interna ersättningsmodell vilket i budgetkalkylen motsvarar cirka 24 årsarbetare. Det innebär att dygnsersättningen för samtliga inriktningar höjts och respektive enhet har fått i uppdrag att nyttja dessa medel till att utöka bemanningen om omvårdnadspersonal.

Vårdboendenämndens enheter har nyttjat den utökade ersättningen på olika sätt utifrån den egna enhetens behov och förutsättningar. Bland annat har medlen nyttjats till att förstärka resurser på BPSD-inriktning, utöka grundbemanningen i syfte att nå bättre arbetsmiljö och möjliggöra fler planerade aktiviteter och minska upplevd ensamhet för de boende, tillsättning av extra resurser vid behov, utökad bemanning på kvällspass samt utökad nattbemanning. En enhet uppger att de nyttjat de extra medlen till att trygga upp med en extra personal i syfte att minska fallrisken och att effekten av detta varit minskad fallrisk och färre fall. På en enhet har resursförstärkning med specialistundersköterska

skett i syfte att ge handledning till omvårdnadspersonal kopplat till en lex Sara utredning vilket bidragit till kulturförändring med kommunens värdegrund i fokus. Medlen har därutöver gjort det möjligt att fler personer gått upp till heltid och en enhet har nyttjat ersättningen till en resurs som arbetar med kök, tvätt och städ vilket ger personalen ökad tid till att arbeta med grunduppdraget. Sammantaget har de utökade resurserna bidragit till bättre arbetsmiljö och högre kvalitet för de boende.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden visar en negativ avvikelse mot budget med 1,2 mnkr och orsaker till avvikelsen är ökade personalkostnader på kansliet och dels ökade nettoarvodeskostnader för ställföreträdare. Under året har det inte varit möjligt att hålla en hög takt i utvecklingsarbetet på grund av den ansträngda personal- och arbetsmiljösituation som rått. För att klara av grunduppdraget och för att hålla en dräglig arbetsmiljö, har det under året varit nödvändigt med överanställning och overtidsarbete.

Intraprenadernas resultat

Tabellerna nedan visar intraprenadernas resultat 2021 inom vård- och omsorg och socialpsykiatri.

Intraprenader Vårdböendenaämnden	Ack resultat	Bokfört resultat	Beräknade ekonomiska effekter covid-19	Justerat resultat exkl effekter av covid -19	Ack resultat exkl effekter av covid- 19 innan kontroll 7 %-regeln	Utfall belägnings- ersättning + ersättning renovering Löwenhjelmiska	7 % av budgeterad belägnings- ersättning	Ack resultat efter justering covid-19 och med hänsyn tagen till 7%-regeln
	IB 2021	2021	2021	2021	UB 2021	2021	2021	Prel UB 2021/Prel IB 2022
Demenscentrum	1 574,7	438,7	-222,1	660,8	2 235,5	38 762,1	2 713,3	2 235,5
Löwenhjelmiska	2 482,5	184,9	-71,5	256,4	2 738,9	32 242,1	2 256,9	2 256,9
Backagården	1 683,4	345,1	-58,1	403,2	2 086,6	24 181,9	1 692,7	1 692,7
Ängen	1 836,1	-269,2	-132,2	-137,0	1 699,1	36 066,6	2 524,7	1 699,1
Lindhultsgården	1 117,6	56,4	-103,1	159,5	1 277,1	16 371,2	1 146,0	1 146,0
Skebäcksgården	2 700,5	2 673,2	-75,9	2 749,1	5 449,6	40 192,7	2 813,5	2 813,5
Klosterbacken	2 625,3	1 913,9	-542,1	2 456,1	5 081,4	40 334,1	2 823,4	2 823,4
Totalt	14 020,1	5 343,1	-1 205,0	6 548,1	20 568,2			14 667,1

Intraprenad Hemvårdsnämnden	Ack resultat	Bokfört resultat	Beräknade ekonomiska effekter covid-19	Justerat resultat exkl effekter av covid -19	Ack resultat exkl effekter av covid- 19 innan kontroll 7 %-regeln	Budgetanslag	7 % av budget- anslag	Ack resultat efter justering covid-19 och med hänsyn tagen till 7%-regeln
	IB 2021	2021	2021	2021	UB 2021	2021	2021	Prel UB 2021/Prel IB 2022
Dagverksamhet demens	645,1	2 059,7	-2 059,7	0,0	645,1	13 171,8	922,0	645,1

Intraprenad Funktionsstödsnämnd	Ack resultat	Bokfört resultat	Beräknade ekonomiska effekter covid-19	Justerat resultat exkl effekter av covid -19	Ack resultat exkl effekter av covid- 19 innan kontroll 7 %-regeln	Budgeterade intäkter	7 % av budget- anslag	Ack resultat efter justering covid-19 och med hänsyn tagen till 7%-regeln
	IB 2021	2021	2021	2021	UB 2021	2021	2021	Prel UB 2021/Prel IB 2022
Socialpsykiatri	8 400,0	200,0	0,0	0,0	8 600,0	120 700,0	8 449,0	8 449,0

Effekter av coronapademin

Covid-19 har fortsatt påverkat programrådets ekonomi, framför allt första kvartalet under året. Regeringen har ersatt arbetsgivare för den del av sjuklönekostnader som överstiger det normala till och med 30 september 2021. Inköpspriserna för

basalhygienutrustning och skyddsutrustning har varit höga och regeringen aviserade inte något ytterligare statsbidrag för merkostnad – personlig skyddsutrustning.

Effekter av covid-19, belopp i miljoner kronor	Bokslut 2021	*) varav strukturell påverkan	**) varav övrigt
Programnämnd	26,3	26,3	0
Funktionsstödsnämnd	-5,6	-5,0	-0,6
Socialnämnd	0,9	0	0,9
Hemvårdsnämnd	16,2	14,6	1,6
Vårdboendenämnd	-5,1	-2,2	-2,9

*) Effekter på ekonomin av strukturell karaktär tex volymförändringar – ökning eller minskning av volymer), och eller förändrad verksamhet

**) merkostnad över normal nivå gällande personalkostnader, skyddsutrustning, övriga merkostnader samt statsbidrag sjuklöner över normal nivå.

5.5 Investeringar

Investeringar – inventarier

Nämnd belopp i tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse
Programnämnd	0	500	500
Funktionsstödsnämnd	412	600	188
Socialnämnd	31	800	769
Hemvårdsnämnd	3 363	3 430	67
Vårdboendenämnd	1 892	2 600	708
Överförmyndarnämnd	0	70	70
Nettokostnad	5 698	8 000	2 302

Budgeten för inventarier avser utbyte av befintliga inventarier under året i verksamheten.

Myndighetskrav belopp i tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse
Programnämnd	122	3 000	2 878
Nettokostnad	122	3 000	2 878

Budgeten avser inköp av inventarier för att upprätthålla myndighetskrav i verksamhetens lokaler inom programområdet.

Nya vård- och omsorgsboende och grupp och servicebostäder belopp i tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse
Vårdboende	313	12 500	12 187
Grupp och servicebostäder	253	600	347
Nettokostnad	566	13 100	12 534

Utrustning, inköp av lösa inventarier och kallelsealarm till nytt vård- och omsorgsboende Kornellen och nya grupp och servicebostäder har blivit försenat varför begäran i Kommunstyrelsen om budgetöverföring till 2022 blir aktuellt.

6. Fem år i sammandrag

Programnämnden social välfärd har sammanställt de väsentliga nyckeltalen i verksamheten inom programområdet för att ge en bredare bild av uppföljningen. Det som påverkar volymen på efterfrågan av välfärdstjänster är bl. a befolkningsutvecklingen,

åldersstrukturen i kommunen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialtjänstlagen (SoL).

Fem år i sammandrag	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Befolkning					
Örebro Kommun, totalt	150 192	153 317	155 696	156 381	156 888
Kvinnor	75 864	77 445	79 126	78 785	79 040
Män	74 427	76 241	77 992	77 596	77 848
Antal 65 – 79 år	20 316	20 712	20 991	21 248	21 467
Antal 80 - 84 år	3 090	3 178	3 363	3 648	3 889
Antal 85 - år	3 624	3 553	3 503	3 507	3 491
LSS					
Antal unika personer med verkställd LSS-insats den 1 oktober	1 397	1 410	1 450	1 490	1 511
Andel kvinnor	43	43	44	42	43
Andel män	57	57	56	58	57
Antal platser Bostad med särskild service LSS, i egen regi	-	-	-	-	472
Antal placeringar Bostad med särskild service LSS, köp av privata utförare	-	-	-	-	52
Beläggningsgrad, Bostad med särskild service LSS	97,7	98,6	99,9	-	99,9
Ej verkställda beslut, Bostad med särskild service LSS, kvartal 4	18	26	38	50	40
Andel kvinnor	50	35	37	-	-
Andel män	50	65	63	-	-
Vård och omsorg					
Antal unika personer med utförd omvårdnad	1 969	1 988	2 050	2 051	1 938
Antal personer med omfattande omvårdnad, ”Ytterfall”	106	103	122	-	-
Antal permanenta platser, Särskilt boende	1 142	1 170	1 210	1 205	1 212
Antal korttidsplatser	118	118	133	142	143
Beläggningsgrad, Särskilt boende, totalt	98,1	98,1	97,4	96,3	96,8
Ej verkställda beslut, Särskild boende	45	22	52	22	65
Andel kvinnor	67	73	71	-	66
Andel män	33	27	29	-	34

Bilagor

Bilaga 1 Årsberättelse 2021 – Funktionsstödsnämnd

Bilaga 2 Årsberättelse 2021 – Socialnämnd

Bilaga 3 Årsberättelse 2021 – Hemvårdsnämnd

Bilaga 4 Årsberättelse 2021 - Vårdboendenämnd

Bilaga 5 Årsberättelse 2021 - Överförmyndarnämnd